

IMMUNOLOGIA

1. Metryczka	
Nazwa Wydziału:	Wydział Farmaceutyczny WUM
Program kształcenia (<i>kierunek studiów, poziom i profil kształcenia, forma studiów, np. Zdrowie publiczne I stopnia profil praktyczny, studia stacjonarne</i>):	Analityka Medyczna, studia jednolite magisterskie, studia stacjonarne i niestacjonarne, profil praktyczny
Rok akademicki:	2019/2020
Nazwa modułu/przedmiotu:	Immunologia
Kod przedmiotu (<i>z systemu Pensum</i>):	41733
Jednostka/i prowadząca/e kształcenie:	Katedra Biochemii i Chemii Klinicznej ul. Banacha 1a 02-097 Warszawa tel. (22) 5720 735
Kierownik jednostki/jednostek:	Prof. dr hab. Grażyna Nowicka
Rok studiów (<i>rok, na którym realizowany jest przedmiot</i>):	Drugi
Semestr studiów (<i>semestr, na którym realizowany jest przedmiot</i>):	Zimowy
Typ modułu/przedmiotu (<i>podstawowy, kierunkowy, fakultatywny</i>):	Kierunkowy
Osoby prowadzące (<i>imiona, nazwiska oraz stopnie naukowe wszystkich wykładowców prowadzących przedmiot</i>):	Dr n. farm. Sławomir Białek Dr n. farm. Wioletta Olejarsz Mgr Dominika Łacheta
Erasmus TAK/NIE (<i>czy przedmiot dostępny jest dla studentów w ramach programu Erasmus</i>):	Nie
Osoba odpowiedzialna za sylabus (<i>osoba, do której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa</i>):	Dr n. farm. Sławomir Białek
Liczba punktów ECTS:	3
2. Cele kształcenia	
<i>Cel kształcenia wiąże opis całego programu kształcenia z programem studiów. Cele kształcenia dostarczają podstawowych informacji o przedmiocie, opisują jakie kompetencje nabeździe student po zakończeniu danego kursu.</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznanie budowy i funkcjonowania układu odpornościowego człowieka. 2. Poznanie podstawowych mechanizmów indukcji i rozwoju odpowiedzi immunologicznej oraz procesów leżących u podłoża chorób alergicznych, autoimmunologicznych, nowotworowych, odrzucania przeszczepów oraz pierwotnych i wtórnych niedoborów odporności. 3. Poznanie możliwości zastosowania przeciwciał, cytokin i komórek należących do układu odpornościowego w celach diagnostycznych i terapeutycznych. 	

3. Wymagania wstępne			
Student powinien posiadać wiedzę z zakresu anatomii prawidłowej, histologii, biologii komórki oraz biologii molekularnej i genetyki			
4. Przedmiotowe efekty kształcenia			
Lista efektów kształcenia			
Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Treść przedmiotowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektu kierunkowego (numer)	
<i>Symbol tworzony przez osobę wypełniającą sylabus (kategoria: W-wiedza, U-umiejętności, K-kompetencje oraz numer efektu)</i>	<i>Efekty kształcenia określają co student powinien wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać po zakończeniu zajęć. Efekty kształcenia wynikają z celów danego przedmiotu. Osiągnięcie każdego z efektów powinno być zweryfikowane, aby student uzyskał zaliczenie.</i>	<i>Numer kierunkowego efektu kształcenia zawarty w Rozporządzeniu Ministra Nauki bądź Uchwały Senatu WUM właściwego kierunku studiów.</i>	
W1	zna prawidłową budowę i funkcje komórek, tkanek, narządów i układów organizmu ludzkiego oraz rozumie współzależności ich budowy i funkcji w warunkach zdrowia i choroby	A.W3	
W2	zna mechanizmy regulacji funkcji narządów i układów organizmu człowieka	A.W5	
W3	zna sposoby komunikacji między komórkami, a także między komórką a macierzą pozakomórkową, oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce i przykłady zaburzeń w tych procesach	A.W9	
W4	zna budowę i funkcje układu odpornościowego, w tym mechanizmy odporności nieswoistej i swoistej organizmu	A.W15	
W5	zna główny układ zgodności tkankowej (MHC, <i>Major Histocompatibility Complex</i>);	A.W16	
W6	zna zasady oceny serologicznej i molekularnego typowania antygenów ludzkich leukocytów (HLA, <i>Human Leukocyte Antigen</i>);	A.W17	
W7	zna mechanizmy immunologii rozrodu;	A.W18	
W8	zna testy służące do jakościowego i ilościowego oznaczania antygenów, przeciwciał i kompleksów immunologicznych	A.W20	
U1	potrafi dobierać i wykonywać testy diagnostyczne do oznaczania antygenów i przeciwciał w celu uzyskania wiarygodnych wyników;	A.U7	
U2	potrafi wyizolować komórki układu odpornościowego z materiału biologicznego;	A.U8	
U3	potrafi różnicować komórki układu odpornościowego w warunkach <i>In vitro</i> ;	A.U9	
U4	potrafi wybierać i przeprowadzać badania oceniające funkcjonowanie układu odpornościowego oraz zinterpretować wyniki tych badań;	A.U10	
U5	potrafi wykonywać testy immunologiczne oceniające mechanizmy odporności nieswoistej i swoistej;	A.U11	
5. Formy prowadzonych zajęć			
Forma	Liczba godzin	Liczba grup	Minimalna liczba osób w grupie
Wykład	10	Wszystkie grupy dziekańskie	

Seminarium	20	Wynika z liczby studentów na roku	
Ćwiczenia	20	Wynika z liczby studentów na roku	
6. Tematy zajęć i treści kształcenia			
<p>Wykłady (W):</p> <p>W1 – Wprowadzenie do układu odpornościowego: komórki, tkanki i narządy układu odpornościowego, przeciwciała, układ dopełniacza, receptory limfocytów T, cząsteczki MHC. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>W2 – Rodzaje odpowiedzi immunologicznej: odporność wrodzona, prezentacja antygeny, współdziałanie komórek w wytwarzaniu przeciwciał, komórki żerne w odporności, cytotoksyczność odpowiedzi immunologicznej, regulacja odpowiedzi immunologicznej, odpowiedzi immunologiczne w tkankach. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>W3 – Immunologia zakażeń: odporność przeciwwirusowa, odporność przeciwbakteryjna i przeciwgrzybiczna, odporność na inwazje pasożytnicze, pierwotne niedobory odporności, AIDS i wtórne niedobory odporności, szczepienia. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>W4 – Odpowiedzi immunologiczne przeciw tkankom: tolerancja immunologiczna, autoimmunizacja i choroby autoimmunizacyjne, przeszczep i odrzucenie, odporność na nowotwory. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>W5 – Nadwrażliwości: typu I (natychmiastowa), typu II, typu III, typu IV. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>Seminaria (S):</p> <p>S1 – Pierwotne i wtórne niedobory odporności. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S2 – Diagnostyka niedoborów odporności oraz funkcjonowania układu odpornościowego. Terapia genowa. Testy diagnostyczne. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S3 – Tolerancja immunologiczna. Mechanizmy zabezpieczające przed autoagresją. Mechanizmy indukujące autoagresję. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S4 – Choroby autoimmunologiczne. Zastosowania diagnostyczne. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S5 – Nadwrażliwość. Typy nadwrażliwości ze szczególnym uwzględnieniem nadwrażliwości typu I. Immunoterapia alergenem. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S6 – Nadwrażliwość typu II, III i IV. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S7 – Immunologia transplantacyjna. Mechanizmy odrzucania przeszczepów alogenicznych. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S8 – Charakterystyka przeszczepów różnych narządów. Indukcja tolerancji transplantacyjnej. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S9 – Immunologia nowotworów. Mechanizmy ucieczki nowotworu spod kontroli układu odpornościowego. Odpowiedź przeciwnowotworowa układu odpornościowego. Współczesna immunoterapia nowotworów. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>S10 – Szczepienia. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>Ćwiczenia (C):</p> <p>C1 – Definicje podstawowe. Budowa narządów limfatycznych. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p> <p>C2 – Budowa przeciwciał i receptorów limfocytów T rozpoznających antygen. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11</p>			

C3 – Odpowiedź wrodzona. Funkcja układu dopełniacza. Interferony. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C4 – Funkcje makrofagów i granulocytów. Cytotoksyczność naturalna i zależna od przeciwciał. Mechanizmy cytotoksyczności limfocytów. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C5 – Odporność nabyta. Źródła różnorodności przeciwciał i receptorów limfocytów T rozpoznających antygen. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C6 – Zastosowanie przeciwciał monoklonalnych i ich pochodnych terapii i diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C7 – Główny układ zgodności tkankowej. Prezentacja antygenów limfocytom T. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C8 – Typy odpowiedzi immunologicznej. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C9 – Populacji i subpopulacje limfocytów. Cytokiny i ich receptory. Rola cytokin i cząsteczek powierzchniowych w aktywacji, proliferacji i różnicowaniu limfocytów. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

C10 – Regulacja odpowiedzi immunologicznej humoralnej i komórkowej. Zastosowanie cytokin w medycynie. Zastosowania w diagnostyce. A.W3, A.W5, A.W9, A.W15, A.W16, A.W17, A.W18, A.W20, A.U7, A.U8, A.U9, A.U10, A.U11

7. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Symbole form prowadzonych zajęć	Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Kryterium zaliczenia
<i>np. W1, U1, K1</i>	<i>np. W, S, C</i>	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów np.: kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp. Każda metoda powinna być opisana odrębnie.</i>	
A.W3	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W3	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W5	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W5	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W9	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W9	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W15	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W15	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W16	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W16	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W17	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W17	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W18	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów

A.W18	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W20	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W20	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U7	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U7	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U8	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U8	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U9	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U9	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U10	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U10	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U11	W, S, C	Kolokwium	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U11	W, S, C	Egzamin	Co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów

8. Kryteria oceniania

Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin testowy (test jednokrotnego wyboru)

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Brak osiągnięć zakładanych efektów kształcenia, stopień opanowania wiedzy <51%
3,0 (dost)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia z pominięciem istotnych aspektów lub z nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 51-60%
3,5 (ddb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych aspektów lub z nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 61-70%
4,0 (db)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych mniej istotnych aspektów lub z niewielkimi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 71-80%
4,5 (pdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia obejmują wszystkie istotne aspekty z niewielkimi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 81-90%
5,0 (bdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia obejmują wszystkie istotne aspekty, stopień opanowania wiedzy 91-100%

9. Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Gołąb J., Jakóbsiak M., Lasek W., Stokłosa T.: *Immunologia*, PWN, Warszawa 2017
2. Lasek W.: *Immunologia: podstawowe zagadnienia i aktualności*. PWN, Warszawa 2014

Literatura uzupełniająca:

1. Bryniarski K.: *Immunologia*. Edra Urban & Partner, Wrocław 2017
2. Abbas AK., Lichtman AH., Pillai S.: *Immunologia – funkcje i zaburzenia układu immunologicznego*. Red. wyd. pol. Żeromski J., Edra Urban & Partner, Wrocław 2015
3. Żeromski J., Madaliński K., Witkowski JM.: *Diagnostyka immunologiczna w praktyce lekarskiej*. Mediton, Łódź 2017, z serii Immunologia w praktyce.

10. Kalkulacja punktów ECTS (1 ECTS = od 25 do 30 godzin pracy studenta)

Forma aktywności	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
Wykład	10	0,4
Seminarium	20	0,8
Ćwiczenia	20	0,8
Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy): W tym polu opisujemy nakład samodzielnej pracy przeciętnego studenta konieczny aby zaliczyć przedmiot. W kalkulacji należy uwzględnić m.in. konieczność przygotowania się do zajęć, wykonania pracy domowych, przygotowania się do zaliczeń itp.		
Przygotowanie studenta do zajęć	5	0,2
Przygotowanie studenta do zaliczeń	20	0,8
Inne (jakie?)		
Razem	75	3

11. Informacje dodatkowe

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę:

dr n. farm. Sławomir Białek, tel.: 22 5720 770, email: slawomir.bialek@wum.edu.pl

Strona internetowa Katedry Biochemii i Chemii Klinicznej WUM: www.katedrabiochemii.wum.edu.pl

Studenckie Towarzystwo Diagnostów Laboratoryjnych WUM(STDL WUM) działające przy Katedrze Biochemii i Chemii Klinicznej, Opiekun: dr n. farm. Sławomir Białek, tel. 22 5720 770, email: slawomir.bialek@wum.edu.pl, strona internetowa STL WUM: <http://www.stdl.wum.edu.pl/>

Podpis Kierownika Jednostki

Podpis osoby odpowiedzialnej za sylabus